

Småjente fra Skien fant våpenlageret

Stor militær aktivitet ved funnstedet langfredag for 5 år siden

Det omtalte våpenlageret i Urdalen er det bare noen få personer som har sett. Det dreier seg om de få som bor i nærheten, folk fra forsvaret og pressefolk. Fra Stavanger Aftenblad var det journalist Jan Petter Helgesen og fotograf Harald Sem som i 1973 dekket denne saken for avisen. Jan Petter Helgesen som så lagringsplassen med egne øyne bekrefter at det hadde vært lagret våpen på funnstedet. Han kan berette følgende historie:

— Våpendepotet i Urdalen ved Ollestad i Heskestad ble oppdaget og kjent under dramatiske omstendigheter påsken 1973. Det var langfredag en 11 år gammel jente fra Skien fant det da sterkt medtatte og verdiløse lageret i steinuren.

Jenta ville ikke stå fram i avisene. Hun var på tur i Urdalen sammen med sin far. De befant seg mellom steinblokkene på østre bredden av Urdalsvatnet da piken oppdaget materiellet som lå skjult under presenninger under steinblokkene.

Depotet lå meget godt skjult under flere store steiner i den vanskelige framkommelige uren. Det var et tilfelle at hun så lageret som besto av fullstendig militær utrustning for en gruppe på fem mann.

En del ødelagt

En stor del av sakene var riktignok ødelagt av elde, men de to ble meget forbauset og skremt av det de så. De varslet en slektning som dro opp i dalen og så på funnet før han varslet Forsvarsdistriktet i Stavanger og politiet. Etter en del timers venting ankom politifolkene.

Samtidig landet et helikopter

med militært personell ved Bilstad gård.

Vakter ble satt ut ved funnstedet, men den livlige aktiviteten om hvordan denne langfredagen med politibil kjørende med stor hastighet gjennom Helleland og Ualand med det blå utrykningslyset, ga grobunn til en sterk rykteleim.

Folk trodde først det var skjedd en større ulykke. Like etter at helikopteret hadde landet meldte flere personer seg ved gården for å være med på det de trodde var innledningen til en større rykteleim.

De framøtte ble imidlertid bedt om å fjerne seg. Denne uvante situasjonen i et strøk hvor folk vanligvis er åpne for hverandre, gjorde at mange forskjellige versjoner av hva som var skjedd ble spredd omkring.

Gjenglemt lager

I vår avis 24. april 1973 uttalte oberst Bjørn Egge som den gang var i Forsvarets Overkommando at depotet åpenbart har sammenheng med den illegale aktivitet som fant sted i dette området under krigen. Lageret var blitt gjenglemt, men han understreket da at det utelukkende besto av gamle ting som var ødelagt av elde.

Det ble hevdet at depotet ikke lenger inneholdt noe av militær verdi. Mesteparten av innholdet ble brent opp på stedet.

Utstyr av ny dato

Disse opplysningene så vi ved selvsyn ikke kunne stemme. Selv om det meste av effektene var brent, fant et team fra avisen militært utstyr som var av atskillig nyere dato. Lageret var supplert etter krigen sannsynligvis så sent som et godt stykke ut i 1950-årene.

Lageret som ble funnet inneholdt blant annet våpen, sprengstoff, stridsrasjoner, sanitetsmateriel, ski og annet utstyr. Materiellet ville sette brukerne i stand til å utføre geriljapregede militære operasjoner mot en inntrengende fiende, forteller Jan Petter Helgesen.

Etter hva Aftenbladet fikk opplyst i 1973, skjedde opprettelsen av disse lagrene i full forståelse med de den gang ansvarlige politiske myndigheter. Saken ble aldri omtalt offentlig.

Både den politiske og militære ledelse på den tiden var sammensatt av personer som ennå bar arven og motstandsånden fra krigstiden med seg. Det var naturlig for dem å satse på geriljapregede beredskapslagre i norsk terreng for å stå rustet til et eventuelt nytt angrep utenfra.

Den historiske bakgrunn for lagrene går helt tilbake til krigens dager og fredsslutningen. 400 000 væpnede tyskere sto fortsatt i landet og for å møte eventuelle kamphandlinger fra disse, ble de illegale våpenlagrene utvidet og supplert allerede umiddelbart etter frigjøringen.

Da tyskerne var ute av landet, gikk vi inn i en usikker etterkrigstid med kald krig og internasjonale kriser. Berlinkrisen, Tsjekkoslovakia-kuppet og Korea-krigen brakte verden nær den tredje verdenskrig.

Etterkrigs-historie

De truende tidene gjorde at lagrene ble opprettholdt og supplert. Da forholdene ute i verden ble roligere igjen, ble lagrene avvirket og fjernet.

Ved en tilfældighet ble ikke Urdalen-lageret ryddet og fjernet sammen med de øvrige. Det ble først tilintetgjort 15-20 år forsinket.

Dermed forsvant et interessant kapittel av norsk etterkrigshistorie som nå er frisket opp igjen først av Blindheim-saken og så av den tidligere CIA-sjefen William Colbys bok hvor han blant annet forteller om den amerikanske etterrettingsorganisasjonens geriljagrupper i de nordiske lang i slutten av 1940-tallet og begynnelsen av 1950-årene.

Musikkandakt i Julebygda

Søndag kveld arrangerer Rogaland Musikkonservatorium i samarbeid med Gand menighet musikkandakt i Julebygda kapell. Her medvirker konservatoriets kantorigruppe, Gand kantori, res. kap. Finn Bårdsen, organist Arne Bech, instrumentalister og solister.

Treenighetssøndag er navnet på denne dagen i kirkeåret, og nett opp treenigheten preger valg av salmer, korsanger og skriftlesninger i musikkandakten. Bl.a. vil de to korene framføre et dobbeltkorverk med en treenig lovprisningstekst av den tidligere barokkomponisten Jacob Gallus.

Musikkandakten er lagt opp gudstjenesteform, men er rikt utsmykket med korsatser, orgelmusikk, solosang og instrumentalmusikk. Av komponister nevner vi Bach, Teuber, Hovland, Hassle, Böhm, Torsten Sørensen, Adalbert Schütz.

58%

av Aftenbladets lesere under 45 år er interessert i annonser under **SALE, KJØP BYTTE**. Tallet er hentet fra Aftenbladets markedsundersøkelse foretatt av Gallup des. 75/Jan. 76.